

om, at dette ikke er sket, at skjøndt jeg aldrig giver mig af med, naar Nogen kommer til min Skole, at udsørge ham om hans politiske Standpunkt, har dog lige til de sidste Aar Børn af bitterlig udprægede Sviremænd været paa vor Skole, uden at jeg veed af, at det paa nogen Maade har generet dem, og uden at deres Forældre have næret nogen Betyrning derved. Jeg tror, det er et Bevis paa, at den Sigelse er greben ud af Luften, i alt Fald ikke har med vor Skoles Gjerning at gøre, og mere eller mindre tror jeg nok, at det Samme tør siges om mange andre Skoler. Vi leve jo i en Tid, hvor der i den Grad passes paa Alt, hvor der i den Grad vaages over hvert Skridt, saa man kan være ganske sikker paa, at hvis den Ting kunde godtgøres, vilde den for længe siden være ganske anderledes godtgjort, end den er. Ikke at jeg hermed vil sige, at vi ere feilfri — vi ere Mennesker som alle Andre, og det hører nu engang til den menneskelige Natur, at man tager feil; men i det Hele og Store tør man vel sige, at de Anklager, som ere vendte mod os, have faaet en Skikkelse, som slet ikke svarer til Virkeligheden. Og hvad angaar Sammenligningen med, hvordan andre Skoler støttes, ja, da vil jeg sige det, at vil man unde os forholdsvis lignende Raar, som man under Universitetet, ville vi sige Tak til.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Seaverius): Jeg skal ikke komme nærmere ind paa det Spørgsmaal, som den ærede sidste Valer særlig lagde Vægt paa, nemlig Spørgsmaalet om den Nytte, Folkehøiskolerne gjøre, og hvorvidt de Anklager, der ere reiste mod dem, ere herettigede eller ikke. Jeg staar i saa Henseende nu paa samme Standpunkt, som jeg har staat tidligere. Det maa være tydeligt for Folk, som se upartist paa Sagerne, hvilket jeg i det Mindste bilder mig ind at gjøre, at Folkehøiskolerne have deres store Mangler, og at der af Folkehøiskolerne, i alt Fald af Folkehøiskolernes Bestyrere, paa mange Maader er grebet feil i de senere Aars politiske Stridigheder, hvilket vistnok har været til Skade, ikke alene for dem selv, men ogsaa for Skolerne. Desuagtet ser jeg ikke rettere, end at Folkehøiskolerne ere et nødvendigt Led i hele den Oplysning, hele den Undervisning, som gives vort Folk. Det kan gjerne være, at det havde været bedre, om denne Undervisning fra først af havde været taget paa en anden Maade, at Staten selv havde paataget sig den; men det er nu ikke sket paa dette Omraade, ligesom

det heller ikke er sket paa mange andre Omraader, og som Forholdene nu engang have udviklet sig, ser jeg ikke rettere, end at Folkehøiskolerne som sagt ere et nødvendigt Led i de Undervisningsanstalter, som nu engang eksistere her i Landet. Men efter at have sagt det, ser jeg ganske vist ikke, at deraf følger, at vi skulle vedtage den Lov, som her ligger for. Jeg har udtalt i det andet Thing, at jeg, Sagen blot set i og for sig, ikke kunde have noget Væsentligt at indvende imod, at en Lov — ganske vist ikke affattet som denne Lov, — men dog en Lov, der fæstnede Folkehøiskolerne, blev vedtaget. Men paa den anden Side maa jeg ganske i Overensstemmelse med det ærede Medlem for Kjøbenhavn mene, at der ikke er nogen Grund mere til at fæstne dem ved Lov end flere andre Arter af Skoler, saaledes først og fremmest Fortættelsesstoler, maaske ogsaa tekniske Skoler, Realskoler, Navigationsstoler o. s. v. Paa det Punkt er jeg altsaa ganske enig med det ærede Medlem for Kjøbenhavn. Man gjør næppe rigtigt i at udtage denne særlige Art af Skoler og lovgive om den, uden at man samtidig undersøger, om der ikke da ogsaa burde lovgives om flere af de andre Arter af Skoler. Jeg gaar ikke saa vidt, som det ærede Medlem for Kjøbenhavn, der mente, at man burde gjøre en Lovgivning om Folkehøiskolen afsænkig af, om man kunde gennemføre en hel Reform paa Almueskolevæsenets Omraade. Saa vidt gaar jeg ikke; thi jeg kan ikke se rettere, end at, hvis Almueundervisningen nu er trængende til Reform, og det viser sig af økonomiske Grunde i alt Fald foreløbigt umuligt at faae denne Reform saaledes som ønsket er, saa kan der være saa meget mere Grund til at støtte de Skoler, som søge at fortsætte den Uddannelse, som Børneskolerne paa Landet give, det vil altsaa sige, Fortættelsesstoler, Folkehøiskoler, Realskoler, forskellige Arter af tekniske Skoler. Men den er jeg enig, at der ikke er tilstrækkelig Grund til just nu at tage Folkehøiskolerne for og sige: Dem ville vi fæstne, dem ville vi lovgive om, men overlade forøvrigt til Finantslovsafgjørelser, hvorvidt man vil støtte eller ikke støtte Fortættelsesstoler og de andre Skoler, jeg her har omtalt. Kunde det samtidig med, at man reformerede eller lovgav om Fortættelsesstoler, Folkehøiskoler og andre saadanne Skoler, som jeg nu har omtalt, tillige lykkes at faae en Lønningsreform og ikke alene det, men i det Hele en Reform for Universitetet og polyteknisk Lærestalt, vilde det jo være ganske overordentlig heldigt. Hvad dette Spørgsmaal angaar, som blev stærkt fremhævet af det ærede